

Rolnummer 5847
Arrest nr. 55/2015 van 7 mei 2015

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 347-2 van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Luik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en A. Alen, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 14 februari 2014 in zake wijlen M.S., adoptante, en N.M., geadopteerde, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 20 februari 2014, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 347-2 van het Burgerlijk Wetboek de artikelen 10, 11 en 22 van de Grondwet, afzonderlijk en in samenhang gelezen met de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in zoverre het de mogelijkheid van een tweede adoptie op zodanige wijze beperkt dat een vrouw die een persoon sedert de kinderjaren heeft opgevoed, hem niet kan adopteren indien zijn biologische vader zijn verwantschapsband heeft bevestigd door een adoptie, terwijl zij dat wel zou kunnen indien het vaderschap was vastgesteld bij vonnis of door erkenning ? ».

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. S. Depré en Mr. E. de Lophem, advocaten bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend.

Bij beschikking van 3 februari 2015 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 4 maart 2015 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 4 maart 2015 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De aan de verwijzende rechter voorgelegde zaak heeft betrekking op de adoptie van N.M. door M.S., die sedert de inleiding van het geding is overleden.

N.M. is geboren in 1963. Haar vermoedelijke biologische vader, L.M., is met de moeder van N.M. gehuwd na haar geboorte en heeft haar in 1978 geadopteerd toen zij veertien jaar was. Beide ouders zijn thans overleden.

M.S., die N.M. wenst te adopteren, heeft een bevoorrechte relatie met die laatstgenoemde ontwikkeld terwijl zij ingevolge het overlijden van haar moeder in 1966 in een weeshuis was geplaatst.

Volgens het vonnis werden alle in de wet bedoelde toestemmingen verleend en « zijn de wettelijke voorwaarden vervuld ».

De rechter is evenwel van oordeel dat er een belemmering voor de adoptie is, die uit de artikelen 347-1 en 347-2 van het Burgerlijk Wetboek wordt afgeleid. Volgens de rechter zou het te dezen immers gaan om een adoptie die volgt op een andere, die volgens de voormelde bepalingen verboden zou zijn.

De rechter, die van oordeel is dat daaruit een schending van het gelijkheidsbeginsel zou kunnen voortvloeien, heeft ambtshalve de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag gesteld.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Ministerraad

A.1. De Ministerraad is in hoofdorde van mening dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft.

Niet alleen merkt hij op dat N.M. door haar biologische vader is geadopteerd (hetgeen, volgens een weinig precies verwijzingsvonnis, zo meent hij, mogelijk zou zijn), maar bovenal heeft het in het geding zijnde artikel 347-2 van het Burgerlijk Wetboek betrekking op het geval van een adoptie die volgt op een adoptie door twee adoptanten (echtgenoten of samenwonenden). Te dezen echter heeft de persoon die kandidaat is voor de adoptie, maar het voorwerp van een adoptie door één persoon uitgemaakt. Aangezien de in het geding zijnde bepaling geen betrekking heeft op het voorliggende geval, zou het antwoord op de prejudiciële vraag niet dienstig zijn.

A.2. Vervolgens, en hoe dan ook, blijkt dat er te dezen geen belemmering voor de adoptie is. Zonder zich te mengen in de beoordeling van de grond van het geschil, zou het voorliggende geval immers, indien artikel 347-2 van het Burgerlijk Wetboek zou moeten worden toegepast, overeenstemmen met de in dat artikel bedoelde vereisten en met name met die betreffende het overlijden van de eerste adoptant. Ook om die reden behoeft de prejudiciële vraag geen antwoord.

A.3. In uiterst ondergeschikte orde wenst de Ministerraad op te merken dat artikel 347-2 van het Burgerlijk Wetboek, zoals het is opgesteld, in overeenstemming is met de regels waaraan wordt gevraagd het te toetsen.

In het verwijzingsvonnis worden de vergeleken categorieën van personen niet duidelijk aangegeven. Volgens de Ministerraad heeft de in het verwijzingsvonnis gesuggereerde vergelijking betrekking op, enerzijds, de persoon die wenst te worden geadopteerd en reeds het voorwerp van een eerste adoptie heeft uitgemaakt en, anderzijds, de persoon die wenst te worden geadopteerd en niet het voorwerp van een eerste adoptie heeft uitgemaakt.

Het is juist, zo vervolgt de Ministerraad, dat striktere voorwaarden van toepassing zijn op het geval van de persoon die reeds eenmaal is geadopteerd. Het door de wetgever nagestreefde doel bestaat in dat geval erin misbruiken en adopties « op proef » te voorkomen. Dat doel ondersteunt het volledige juridische stelsel van de adoptie. Het gaat erom een stabiele gezinssituatie en rechtszekerheid rond de geadopteerde te behouden.

De regel van artikel 347-2 van het Burgerlijk Wetboek is eveneens evenredig met het beoogde doel aangezien daarin in een nieuwe uitzondering wordt voorzien, namelijk die inzake zeer gewichtige redenen die de homologatie van een nieuwe adoptie toestaan.

- B -

B.1. Artikel 347-2 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt :

« Een persoon die reeds door twee adoptanten geadopteerd is, ongeacht of het daarbij gaat om een gewone of om een volle adoptie, kan door de nieuwe echtgenoot of samenwonende nogmaals worden geadopteerd, zowel bij wijze van een gewone als van een volle adoptie, indien alle voorwaarden gesteld voor het totstandkomen van de nieuwe adoptie zijn vervuld en indien, ofwel :

1° de andere vorige adoptant overleden is;

2° de vorige gewone adoptie ten aanzien van de andere adoptant herroepen is;

3° zeer gewichtige redenen bestaan die vereisen dat op verzoek van het openbaar ministerie een nieuwe adoptie wordt uitgesproken ».

B.2. Uit die bepaling vloeit voort dat een persoon die door twee personen is geadopteerd, opnieuw kan worden geadopteerd door de nieuwe echtgenoot of samenwonende van een van beide adoptanten voor zover de andere adoptant is overleden of de vorige adoptie is herroepen ten aanzien van de andere adoptant of nog indien, op verzoek van het openbaar ministerie, zeer gewichtige redenen een nieuwe adoptie vereisen.

B.3. In de regel kan het Hof niet de normen bepalen die van toepassing zijn op het voor de verwijzende rechter hangende geschil.

Wanneer de prejudiciële vraag betrekking heeft op een bepaling die klaarblijkelijk niet op dat geschil van toepassing is, onderzoekt het Hof de grondwettigheid ervan evenwel niet.

B.4.1. De verwijzende rechter vraagt het Hof of de in het geding zijnde bepaling tussen adoptanten een verschil in behandeling in het leven roept in zoverre zij de mogelijkheid zou beperken van een adoptie van een persoon die sedert de kinderjaren door de kandidaat-adoptant is opgevoed, wanneer de biologische vader die laatste heeft geadopteerd, hetgeen niet het geval zou zijn indien het vaderschap was vastgesteld bij vonnis of door erkenning.

B.4.2. Uit de motieven van de verwijzingsbeslissing en uit het dossier van de procedure blijkt dat de rechter wordt verzocht de adoptie uit te spreken van een meerderjarige persoon die door één persoon, zijn biologische vader, is geadopteerd en dat die adoptant is overleden.

B.5. De in het geding zijnde bepaling heeft niet de draagwijdte die het verwijzingsvonnis eraan lijkt te verlenen en is niet van toepassing op de voorgelegde zaak. Het beantwoorden van de prejudiciële vraag kan in die omstandigheden niet dienstig zijn voor het beslechten van het geschil dat voor de verwijzende rechter aanhangig is.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag behoeft geen antwoord.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 7 mei 2015.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels